

Delårsrapport 2024

Förskolenämnden

Innehållsförteckning

Sammanfattning	3
Utveckling av verksamheten	4
Uppföljning av arbetet med prioriteringar	8
Likvärdig förskola	8
Stärka kompetensförsörjningen.....	8
Stärka ledning och styrning	9
Stärka förutsättningarna för barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrundsarbetet.....	9
Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor	11
Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen	12
Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.....	12
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor	12
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning.....	13
Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen	15
Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030	15
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering	15
Målområde - En mer jämlik stad	16
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation.....	16
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden.....	17
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten.....	18
Målområde - En god organisation	19
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar.....	19
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder	20
Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service.....	22
Ekonomisk utveckling under året	24
Budgetavvikelse	24
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget	24
Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram.....	28
Resultaträkning	29
Uppdatering investeringar 2025	30

Sammanfattning

Utvecklingen av en likvärdig förskola för barnen i Malmö stad och samverkan med andra nämnder och samhällsaktörer för likvärdiga uppväxtvillkor är de övergripande utvecklingsområden som nämnden prioriterar under 2024. Förskolan har ett långtgående kompensatoriskt uppdrag att alla barn i förskolan ska ges samma möjligheter att utveckla sin fulla potential och sin unika person. I det uppsökande arbetet är det särskilt angeläget att nå ut till de barn där förskolan kan ha störst kompensatorisk betydelse.

Kompetensen hos den pedagogiska personal som möter barnen i förskolan och hos den lokala ledningen är ett fundament som möjliggör alla andra utvecklingsprocesser i förskolan. Inriktningen för förskolenämndens kompetensförsörjningsarbete tydliggjordes inför året till att minst 30 procent av medarbetarna på varje förskola ska vara förskollärare och att alla barnskötare ska ha formell utbildning. Detta bedöms ha skapat ytterligare drivkraft i arbetet.

Uppföljningen av andelen förskollärare i Malmö stad visar på en viss ökning av det samlade genomsnittet för alla kommunala förskolor. Antalet sökande till förskollärartjänster har generellt sett ökat under perioden vilket delvis kan bero på det minskande antalet barn i förskoleåldern i Malmö och kranskommunerna. Det tillsammans med att utveckla attraktiva arbetsplatser kan skapa en större rekryteringsbas av medarbetare med formell och hög kompetens. Samtidigt har vissa förskolor ännu inte kompetensmässiga förutsättningar som är i nivå med nämndens inriktning. Detta ställer fortsatt stora krav på kompetensförsörjningsarbetet och påverkar både effekterna av nämndens prioriteringar och bidrag till kommunfullmäktigemålen under perioden.

Det strategiska arbetet för att stärka likvärdigheten i förskolorna innehåller både generella likvärdighetsinsatser och riktade insatser till förskolor utifrån identifierade behov. Vidare pågår förberedelser på övergripande nivå för att samla resurser och arbetsprocesser i en kompetensförsörjningsfunktion och en översyn av förutsättningarna för rektor och nära ledningsfunktioner. Nämndens arbete knyter på flera sätt an till pågående utredningar och utvecklingsarbete på nationell nivå. Införandet av professionsprogrammet, som innebär en nationell struktur för kompetensutveckling och ett nationellt meriteringssystem, har haft ett tydligt fokus under perioden. Det väntas stärka förutsättningarna för professionens karriär i barngrupp och skapar därmed möjligheter i nämndens kvalitetsarbete. Samtidigt ställer professionsprogrammet krav på struktur och samordning inom organisationen, samt på fördjupad samverkan med universitet.

Här bör särskilt det nationella professionsprogrammets betoning på kollegialt lärande inom en professionell lärandegemenskap lyftas fram liksom möjligheter att göra karriär inom yrket för att främja att medarbetare stannar kvar i arbetet nära barnen.

Arbetet utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till nyanlända barn har vidareutvecklats. Nämnden ser också en positiv förflyttning när det gäller det uppsökande arbetet, implementeringen av samverkansmodellen Trygga barnet och utvecklingsarbetet kring öppna förskolan. Den planerade utökningen med två familjecentraler under året har försenats på grund av orsaker som nämnden har begränsade möjligheter att påverka.

Förskolenämndens resultat för perioden visar ett överskott om 6 mnkr. För helåret prognostiseras ett ekonomiskt resultat i balans med budget. Antalet barn i förskoleåldern minskar och denna utveckling ställer under året stora krav på de kommunala förskolornas förmåga att göra personal- som lokalmässiga anpassningar. Under perioden har arbetet med lokalförändringar fortsatt utifrån gällande lokalbehovsplan för planeringsperioden 2025–2034 och utvecklingen av det samlade lokalbehovet har möjliggjort avveckling av ett antal lokaler med brister.

Utveckling av verksamheten

En förskola som kan svara upp mot kraven i skollagen och förskolans läroplan lägger grunden för barns möjligheter att lyckas i hela utbildningssystemet och bidrar till jämlika uppväxtvillkor. Förskolans kvalitet avgörs i det dagliga mötet mellan barn och profession. Därmed är rätt kompetens närmast barnen och det nära pedagogiska ledarskapet på förskolorna avgörande för en förskola med hög kvalitet och god måluppfyllelse. Tillgång till förskollärare och annan pedagogisk personal med hög kompetens är särskilt betydelsefull där behovet av olika typer av kompensatoriska insatser och stöd för barnens utveckling och lärande är stort.

Det systematiska kvalitetsarbetet är grunden för utvecklingen av förskolans kvalitet. På övergripande nivå ska huvudmannen ge förskolorna förutsättningar att erbjuda en likvärdig utbildning av hög kvalitet. Här ingår att fördela de samlade resurserna utifrån behoven i förskoleverksamheten som helhet. Rektor med helhetsansvar för arbetet på förskolorna och förskollärarna med ett utpekat undervisningsansvar leder det kontinuerliga utvecklingsarbetet tillsammans med medarbetare och kollegor i kommunens förskolor.

I detta avsnitt beskrivs det övergripande utvecklingsarbetet inom förskolenämndens verksamhet januari-augusti 2024. I efterföljande avsnitt om arbetet med nämndens prioriteringar och med bidrag till de kommunfullmäktigemål som riktats till nämnden utvecklas redovisningen och analyseras utvecklingen.

Barnens behov och förskolornas förutsättningar

Ett centralt underlag för delårsrapportens analyser och bedömningar är vårens rapport Lägesbedömning - förutsättningar och tema. Den tar sats i 2023 års lägesbedömning och ger en samlad bild av förskolornas strukturella förutsättningar att uppfylla sitt kärnuppdrag. Här redovisas nyckeltal kring tillgång till kompetens, personaltäthet, barngruppernas storlek och barns närvaro. En nära dialog och gemensam reflektion mellan medarbetarna på förskolorna, rektorerna, förvaltningsledning och nämnd om förskolornas förutsättningar sätter nyckeltalen i ett större sammanhang. Genom att på detta sätt fördjupa kunskaperna om förskolornas förutsättningar stärks det kompensatoriska arbetet. Detta ligger sedan till grund för höstens arbete med lägesbedömningen och därmed för bedömningar i årsanalysen.

Av rapporten framgår att andelen förskollärare i de kommunala förskolorna även fortsättningsvis ligger på en lägre nivå än riket och andra storstäder. För Malmös del framträder mönster som tyder på att förskolorna anpassar antalet barn och bemanning utifrån de förväntade behoven i barngrupperna med hänsyn till socioekonomiska förutsättningar. Samtidigt finns det indikationer på att förskollärarkompetensen inte fullt ut är kompensatoriskt fördelad utifrån barngruppernas socioekonomiska sammansättning.

Som ett led i att fördjupa kunskaperna om vikten av att barnen är i förskolan och tar del av utbildningen fokuserar vårens rapport på barns närvaro i förskolan. Det konstateras att det i staden som helhet finns ett samband mellan förskolor där barnen har förhållandevis kort genomsnittlig vistelsetid och hög strukturersättning, vilket gör barns närvaro till ett viktigt utvecklingsområde. Det knyter också an till Skolinspektionens rapport Huvudmäns och rektorers arbete för kvalitet i undervisning på förskolor i socioekonomiskt svagare områden (2023) som betonar att det finns positiva samband mellan hög, regelbunden närvaro och barnens lärande och språkliga utveckling.

Nämndens prioriteringar och riktade insatser

Huvudmannen har ansvaret för att följa upp och vidta de åtgärder som krävs för att stärka kvaliteten i förskoleverksamheten. Arbetet har dels fokuserat på att utveckla en sammanhållen planering som i ett helhetsperspektiv kan möta behoven på förskolorna, dels på specifikt riktade insatser till förskolor utifrån identifierade behov. Likvärdighetsarbetet kräver ett gemensamt ansvarstagande och arbetsprocesser där alla delar av nämndens verksamhet involveras. Denna utgångspunkt har på olika sätt genomförts flera delar av arbetet under perioden. Formerna för kollegialt utbyte, gemensamt lärande och utformandet av processer som stödjer det samt det strategiska arbetet framåt har stått i fokus. Det handlar såväl om forum och samarbeten på ledningsnivå som mellan förskolornas professioner och stödfunktioner. Genom att arbeta tvärprofessionellt kan ändamålsenliga och mer behovsstyrda arbetssätt utvecklas som går i linje med fastställda prioriteringar.

I direkt anslutning till förskolenämndens beslut om Nämndsbudget 2024 togs för första gången en åtagandeplan fram på förvaltningsövergripande nivå. Planen, som utgår ifrån det systematiska kvalitetsarbetet, samlar och tydliggör prioriteringar och är därmed ett centralt verktyg i arbetet med stärkt kvalitet och likvärdighet för barnen i Malmö stads förskolor.

Samtidigt som förskollärare och barnskötare kommer att utgöra stommen i förskolans arbetslag även i framtiden ser nämnden ytterligare behov av att knyta andra yrkesgrupper till förskolan som kan bidra i det alltmer komplexa uppdraget. Förskolenämnden har tagit initiativ till att i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden rekrytera socionomer som ska ha sin grundanställning inom arbetsmarknads- och socialförvaltningen men tjänstgöra i förskolan. Detta med intentionen att tidigt ge stöd till barn och vårdnadshavare. Att gemensamt nå fram och erbjuda kunskap, råd och vägledning i föräldraskapet är en viktig del i arbetet för att skapa goda uppväxtvillkor och främja de yngsta barnens hälsa och utveckling. Med stöd av externa medel har åtta socionomer rekryterats under perioden.

Förskolenämnden initierade i samband med beslutet om Nämndsbudget 2024 ett antal utredningsuppdrag. Under perioden har en redovisning gjorts av hur kompetensteam kan utvecklas och återredovisning har även skett när det gäller modell för kompetensutbyten mellan områden och förskoleenheter. Vidare har nämndens uppdrag om att utvärdera förskollärares arbetstid, planeringstid och arbetsförhållanden samt att utreda behov av samtliga tjänster på förvaltningsövergripande nivå återrapporterats. Inom ramen för nämndens uppdrag har också nämndens presidium haft dialog med Malmö universitet om förutsättningar för arbetsintegrerad förskollärarytutbildning. Resterande uppdrag gällande samverkansmodell med Malmö universitet för kompetensutveckling och vidareutbildning av de medarbetare som redan är förskollärare samt utvärdering av strukturersättningsmodellen kvarstår att rapportera under andra halvåret.

Nationellt fokus på kompetens och utveckling i förskolan

Det pågår flera utredningar på nationell nivå med tydlig bäring på förskolans förutsättningar att leva upp till läroplanens och skollagens krav, däribland en översyn av förskollärarytutbildningen för att höja utbildningens kvalitet och yrkets status. Vidare har Skolverket uppdraget att se över utbildningen till barnskötare inom gymnasieskolan med syftet att stärka ändamålsenligheten. En nationell utredning om rektorers förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet har också initierats, vilket har kopplingar till den översyn av nära ledningsfunktioner som pågår inom nämndens verksamhet och som beskrivs längre fram i denna delårsrapport.

Förberedelserna för ett nationellt professionsprogram med en nationell struktur för kompetensutveckling för rektorer, lärare och förskollärare och ett nationellt meriteringssystem för legitimerade lärare och förskollärare har varit ett viktigt arbetsområde under perioden. Nämnden som huvudman behöver ta ansvar för att inom sin organisation skapa de förutsättningar som krävs för införandet. Upparbetade strukturer för samverkan och samarbete med lärosäten kring praktknära forskning och vetenskaplig förankring är i detta sammanhang centralt och flera samarbeten pågår redan som kan lägga en grund för det vidare utvecklingsarbetet kopplat till professionsprogrammet. Här ingår nämndens medverkan tillsammans med en forskargrupp från Göteborgs universitet och ytterligare tio huvudmän i det nationella forsknings- och utvecklingsprogrammet Ifous om språkutvecklande förskola. Ett nytt ULF-avtal (Utveckling, lärande och forskning) med syftet att stärka förutsättningarna för praktknära forskning är ytterligare ett sätt att möjliggöra professionsprogrammets intentioner. Parallellt löper arbetet utifrån ett Malmöspecifikt ULF-avtal tillsammans med Malmö universitet, de övriga skolformerna och Pedagogisk inspiration (PI) i syfte att etablera en gemensam forskningsmiljö.

Samarbetet inom storstadsnätverket, med Skånes kommuner och inom Sveriges kommuner och regioners (SKR) förskolenätverk har under våren haft fortsatt fokus på att synliggöra förskolans särart och potential att göra skillnad i barns liv och för samhällets utveckling.

Nämndens arbete för mänskliga rättigheter

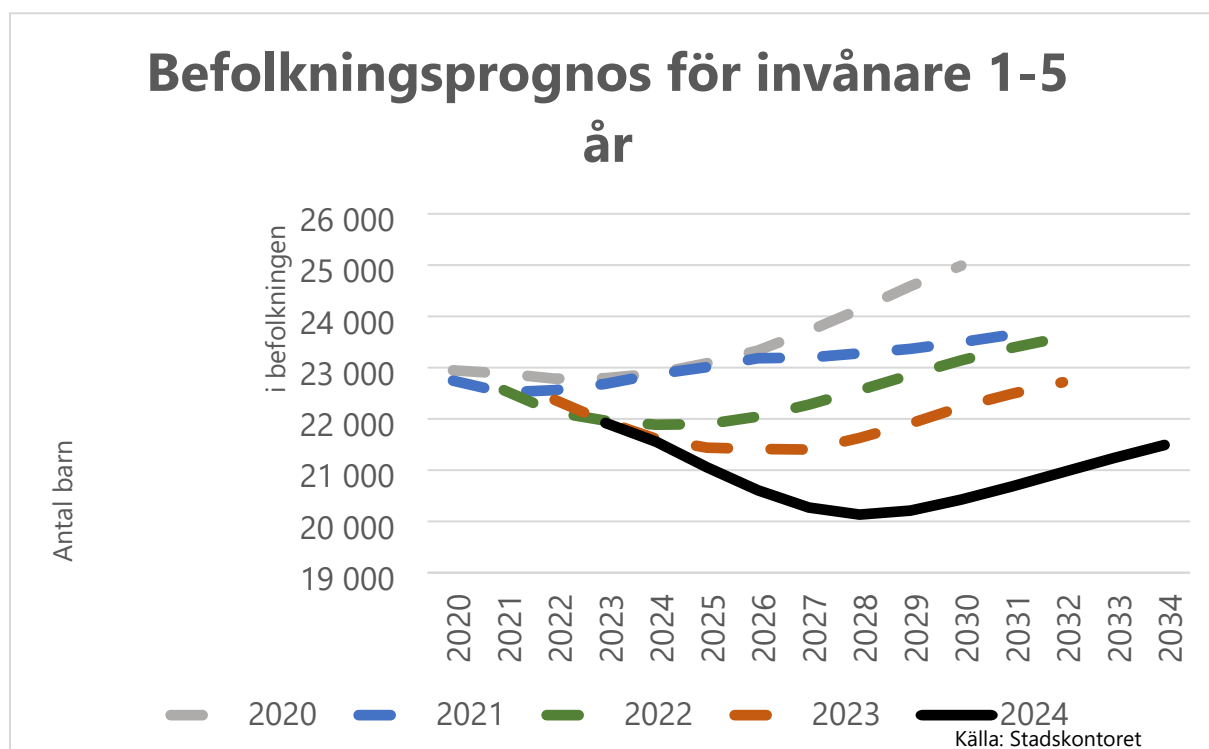
Nämndens arbete med de prioriteringar och riktade insatser sker med utgångspunkt i Barnkonventionen där barnets bästa enligt artikel 3 är en vägledande princip. Under perioden har utvecklingsarbetet för att ytterligare införliva och stärka ett barnrättsperspektiv på alla ansvarsnivåer och i alla delar av organisationen fortsatt.

I arbetet med att stärka likvärdigheten för barnen i förskolorna och det breda samverkansarbetet med andra aktörer har rättigheterna för barn som tillhör nationella minoriteter uppmärksammats under perioden. Utgångspunkten är huvudmannens skyldighet att skydda och främja de nationella minoriteternas språk och kulturer.

Nämndens arbete med mänskliga rättigheter sker till betydande del i samverkan med andra nämnder och samhällsaktörer. Malmö stads Handlingsplan Fri från våld – en gemensam angelägenhet är en viktig utgångspunkt som ger struktur och riktning i arbetet utifrån identifierade behov inom det systematiska kvalitetsarbetet. Under perioden har tyngdpunkten legat på kunskapshöjande insatser kring orosanmälan, förebyggande arbete för att motverka begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck, samt implementering av samverkansmodellen Trygga barnet.

Befolkningsutveckling, kapacitet och lokalbehov

Antalet barn i förskoleåldern minskar vilket påverkar storleken på nämndens kommunbidrag. Utvecklingen ställer under året stora krav på förskolornas förmåga att anpassa verksamheten såväl personal- som lokalmässigt. Den befolkningsprognos som fastställdes våren 2024 visar att antalet barn i åldern 1–5 år väntas minska i betydligt större utsträckning än tidigare prognoser. Detta innebär ett nytt planeringsläge för nämnden med särskilda utmaningar som följd.

Förskolenämndens resurstilldelning styrs i hög grad av befolkningsutvecklingen och därför får den förändrade prognosen påtagliga ekonomiska konsekvenser i nämndens verksamhet. Den nuvarande planeringen av utbyggnad av förskolor är i stor utsträckning ett resultat av tidigare års befolkningsprognoser.

För att möta det minskade antalet barn i den kommunala verksamheten görs anpassningar genom att avveckla lokaler som inte bedöms ändamålsenliga. Förskolornas lokaler och utemiljöer ska ha en hög kvalitet och ska vara utformade utifrån förskolans omsorgs- och utbildningsuppdrag. Under hösten kommer prioriteringar att ske för att anpassa lokalplaneringen till de nya förutsättningarna. Detta ingår i arbetet med framtagandet av lokalbehovsplanen för 2026–2035.

Under perioden har arbetet med lokalförändringar fortsatt utifrån gällande lokalbehovsplan för planeringsperioden 2025–2034. Utvecklingen av det samlade lokalbehovet har möjliggjort avveckling av lokaler med brister. Hittills under året har Estetens förskola motsvarande 55 platser avvecklats och flyttat

till Hermodsdalsparken. Även Rödklintens förskola motsvarande cirka 40 platser och Smörblommans förskola motsvarande cirka 40 platser har avvecklats. Till hösten planeras tre avvecklingar av lokaler med brister motsvarande cirka 100 platser. Det finns tillräckligt med platser för att täcka behovet i staden som helhet samtidigt som det råder fortsatt viss platsbrist i vissa delar av staden. I enlighet med planeringen öppnade Hermodsdalsparkens förskola med 220 platser under våren och under hösten öppnar Glasblåsarens förskola med 120 platser och Stensjöns förskola med 180 platser.

Det tar ofta lång tid att ta fram lämpliga förslag till nya förskolor och de projekt som finns framtagna är därför en central utgångspunkt för planeringen, även om osäkerhet kan finnas kring när de bör genomföras. Lokalplanering innefattar många olika tidskrävande processer, vilket leder till svårigheter att parera snabba förändringar.

Förskolans målgrupp omfattar även sexåringar och i augusti varje år börjar en hel åldersgrupp i förskoleklass. Yngre barn skolas in under hela året och de yngre åldersgrupperna har generellt sett en lägre efterfrågan på plats än de äldre. Denna årsvariation är en särskilt komplicerande faktor i nämndens planering och för effektivt resursutnyttjande. Detta eftersom planeringen behöver vara inriktad på att klara ett maximalt behov av platser i maj månad varje år när efterfrågan är som högst och att lokalkapacitet därefter inte kan nyttjas fullt ut under övriga delar av året.

För de två nya familjecentraler som planerades öppna under 2024 görs bedömningen att starten kan ske först i början av år 2025. Arbetet är komplext och förskolenämnden kan inte ensam styra över planeringen och kostnadsutvecklingen. Etableringen av familjecentraler påverkas av upphandlingar och överenskommelser inom ramen för samverkan med samarbetsaktörer.

Det råder fortsatt osäkerhet kring tidsplanen och påverkan på ekonomi och verksamhetens förutsättningar kopplat till Region Skånes expansion inom området Flensburg. Förändringen följer inte förskolenämndens behov och påverkar nämndens planering. De förskolor som berörs innehåller särskilt känsliga specialverksamheter.

Digitalisering

Utvecklingsarbetet har skett inom två huvudområden. Det ena avser förskolans utbildning och det dagliga arbetet i barngrupperna. Digitala verktyg är en av flera resurser för barnen i deras lärande och utveckling för att förstå och kommunicera med sin omvärld. Det inrymmer även att kvalitetssäkra dokumentation i processer som rör barns lärande och utveckling. Implementeringen av den nya plattformen för vårdnadshavarkommunikation är i ett slutskede. Utredningsarbetena som påbörjades under 2023 kring gemensam digital lärportal samt systemstöd för digitalisering av kränkingsärenden och ärenden som rör barn i behov av särskilt stöd har fortsatt planerligt.

Det andra huvudområdet handlar om processer kring organisering, stödstrukturer, informationssäkerhet, systemstöd och systemförvaltning. Det pågår ett förberedelsearbete inför nödvändigt byte av operativsystem, vilket bland annat medför ökade kostnader för utbyte av datorer med otillräcklig prestanda. Övergången till nytt barn- och elevregister, som sker inom ramen för modern systemmiljö i samverkan med övriga utbildningsnämnder, har stannat upp på grund av att upphandlingen har överklagats och en rättsprocess pågår som följd av detta. Implementering av det nya systemet har därför inte att kunna påbörjas under perioden som planerat.

Uppföljning av arbetet med prioriteringar

Under 2024 prioriterar förskolenämnden fortsatt utvecklingsarbete för en likvärdig förskola med hög kvalitet, samt det uppsökande arbetet i samverkan med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle för att nå ut till barn och familjer i Malmö. I detta avsnitt sammanfattas arbetet med nämndens prioriteringar under perioden januari-augusti 2024. Uppföljningen innehåller bedömningar av arbetet i förhållande till önskad effekt. Prioriteringar som sammanfaller med arbetet utifrån kommunfullmäktigemålen ska enligt stadens anvisningar huvudsakligen följas upp under aktuellt mål.

Likvärdig förskola

Det första av nämndens prioriterade arbetsområden syftar till att stärka likvärdigheten för barnen i kommunens förskolor. Den önskade effekten är att arbetet ska bidra till att varje barn får delta i och utvecklas vidare i förskolan utifrån sina behov och förutsättningar. Arbeta för att stärka förutsättningarna för profession och rektor tillsammans med det nära ledningsstödet att ta sig an läroplansuppdraget har haft ett tydligt fokus under perioden. Här ingår förutsättningarna för kompetensförsörjning, för ledning och styrning och för det skollagsstyrda arbetet med barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrund. Dessa prioriteringar hänger nära samman och är beroende av varandra för att bidra till önskad effekt.

Stärka kompetensförsörjningen

Sammanfattning av arbetet under perioden

Förskolenämndens kompetensförsörjningsplan 2023 med planering för de följande fem åren tydliggör inriktningen för nämndens arbete med kompetensförsörjning. Detta innebär att minst 30 procent av den pedagogiska personalen på varje förskola ska vara förskollärare och att alla barnskötare ska ha en formell utbildning. Vidare ska arbetet leda till en förflyttning från viss kompetens till god, hög och mycket hög kompetens inom arbetslagen och förslag kring kompletterande kompetenser ska utarbetas. Vikten av detta arbete understryks av åtagandepåsen där arbetet med kompetensförsörjning och ledning och styrning lyfts fram som avgörande förutsättningar för att utveckla förskolorna.

Förskolenämndens övergripande bedömning är att arbetet under perioden har bidragit till en vidareutveckling av strukturer och arbetssätt för att stärka kompetensförsörjningen. Uppföljningen i denna delårsrapport omfattar utvecklingsområden såsom insatser för att särskilt rikta kompetens, kompetensutveckling samt arbete för att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare. Det samlade arbetet beskrivs närmare under uppföljningen av kommunfullmäktigemålen rörande arbetsmiljö och kompetensförsörjning. Under perioden har uppföljningen av kompetensteam och arbetet med andra riktade insatser till förskolor tillfört kunskap hos huvudmannen som blir viktig i det fortsatta arbetet med att rikta stöd utifrån barnens behov.

Förskolenämndens arbete bedöms på flera sätt gå i linje med och stöds av aktuella utvecklingsområden på nationell nivå. Här bör särskilt det nationella professionsprogrammets betoning på kollegialt lärande inom en professionell lärandegemenskap lyftas fram liksom möjligheter att göra karriär inom yrket för att främja att medarbetare stannar kvar i arbetet nära barnen. Även de nationella utredningarna om förskolläraryrkesutbildningens kvalitet, barnskötaryrkesutbildningens ändamålsenlighet samt rektors förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet väntas ge förstärka möjligheter att utveckla kvaliteten för barnen i förskolan.

Det strategiska arbetet med lönebildning och en långsiktig och kontinuerlig utveckling har fortsatt i syfte att attrahera, rekrytera och behålla medarbetare som arbetar nära barnen. De senare årens prioritering av de pedagogiska yrkesgrupperna har resulterat i konkurrenskraftiga lönenivåer för förskollärarna inom Malmö stad.

Bedömning av arbetet under perioden

Förskolenämnden gör bedömningen att arbetet kommer att stärka förutsättningarna för kvaliteten i utbildningen och förskolans kompensatoriska uppdrag, vilket bidrar till att varje barn får delta i och utvecklas vidare i förskolan utifrån sina behov och förutsättningar. Detta är dock ett arbete som kräver långsiktighet och som i vissa delar är beroende av faktorer där nämnden själv har begränsade möjligheter

att styra utvecklingen, såsom till exempel tillgång till medarbetare med formell och ändamålsenlig kompetens. Effekten påverkas också av arbetet med nämndens andra prioriteringar och av förväntningar på nationell nivå.

Rapporteringen fördjupas i avsnittet om förskolenämndens bidrag till kommunfullmäktigemålen och då främst inom målområdet *En god organisation*.

Stärka ledning och styrning

Sammanfattning av arbetet under perioden

Goda förutsättningar för rektor och den lokala ledningen att leda arbetet utifrån läroplansuppdraget och att driva utveckling lägger tillsammans med stärkt kompetensförsörjning grunden för långsiktigt hållbar kvalitet och utvecklingsarbete i förskolorna. Förskolenämndens huvudmannans ansvar i förhållande till förskolans lokala ledning handlar om att se till att rektorerna och deras ledningsfunktioner har tydliga mandat, utrymme och förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet. Att på detta sätt stärka förskolorna i det kompensatoriska arbetet ska bidra till den önskade effekten att varje barn får delta i och utvecklas vidare i förskolan utifrån sina behov och förutsättningar.

En översyn av förutsättningarna för rektorerna och förskolornas lokala ledningsstöd pågår med syftet att undersöka hur de nära ledningsfunktionerna fungerar och är organiserade utifrån förskoleområdenas varierande förutsättningar och behov. I centrum står möjligheterna att leda det pedagogiska arbetet med barns utveckling, lärande och förutsättningar för progression. Arbetet knyter an till den nationella utredningen om rektors förutsättningar att leda och samordna det pedagogiska arbetet och Malmö stads utvecklingsarbete kring chefers arbetsmiljö och förutsättningar.

Vidareutvecklingen av forum för stärkt tillsammansarbete, kollegialt lärande och erfarenhetsutbyte mellan ledningsfunktioner i nämndens verksamhet är en viktig del i att arbeta innovativt och tvärprofessionellt för att hitta nya vägar tillsammans. Strukturer för exempelvis forum med rektorer och enhetschefer har setts över för att utveckla lärandegemenskaper och skapa ytterligare samsyn och gemensam förståelse för de utmaningar som förskoleverksamheten som helhet har att hantera. Det samlade arbetet för att stärka ledning och styrning vidareutvecklas i uppföljningen av kommunfullmäktigemålen rörande arbetsmiljö och kompetensförsörjning där även arbetet med ledarutvecklingsinsatser beskrivs närmare.

Bedömning av arbetet under perioden

Förskolenämnden gör bedömningen att arbetet för att stärka den lokala ledningen och styrningen kommer att bidra till att stärka förutsättningarna för att varje barn får delta i och utvecklas vidare i förskolan utifrån sina behov. Även i denna del krävs långsiktighet i planering och genomförande. Effekten påverkas av arbetet med nämndens andra prioriteringar samt av förväntningar på nationell nivå.

Rapporteringen fördjupas i avsnittet om förskolenämndens bidrag till kommunfullmäktigemålen och då främst inom målområdet *En god organisation*.

Stärka förutsättningarna för barns rätt till stöd, språkutveckling och värdegrundsarbetet

Sammanfattning av arbetet under perioden

Nämndens pågående utvecklingsarbete kopplat till de skollagsstyrda områdena alla barns rätt till stöd, språkutveckling och förskolans värdegrund har inriktningen att stärka förutsättningarna för professionen och rektorerna att kunna omsätta läroplansuppdraget i det dagliga arbetet och förbättra måluppfyllelsen. Inom samtliga områden är kompetensen närmast barnen och rektors och de lokala ledningsfunktionernas förutsättningar att ta ansvar för utvecklingen på förskolorna avgörande faktorer. Det handlar bland annat om hur stödfunktionerna utformar arbetssätt för att stärka ledningen och kompetensen närmast barnen.

Alla barns rätt till stöd

Periodens utvecklingsarbete har gått i linje med rekommendationerna i revisionens granskning av särskilt stöd i förskolan (FSKF-2023-16907). De gemensamma rutinerna och stödmaterialet som utgör gemensam grund för området har reviderats och stödmaterialet har kompletterats med en rutin för introduktion av

barn i förskolan och även en riktlinje som tydliggör ansvarsfördelningen mellan förvaltningsledning, rektorer och förskollärare. Under våren genomfördes praktisknära kompetensutvecklingsinsatser inom bland annat områdena autism och språkstörning.

Ändamålsenlig dokumentation är avgörande för att förskolorna ska kunna anpassa sina arbetsätt och pedagogiska miljöer till barnens behov och förutsättningar. En upphandlingsprocess för digitalt stöd till dokumentation av barns stödbehov har påbörjats under perioden.

För att kunna möta det framtida behovet av specialplatser för barn med omfattande behov av särskilt stöd pågår utredningsarbete för att klargöra möjligheterna att erbjuda platser i den utsträckning som kommer att krävas. I samarbete med Malmö universitet har ett utredningsarbete påbörjats för att identifiera framgångsrika modeller och metoder i det hälsofrämjande pedagogiska arbetet. Uppdraget, som beräknas vara klart under 2024, belyser barn och ungas hälsoväg genom skolsystemet.

Vidare har en ny riktlinje för hantering av tilläggsbelopp tagits fram som syftar till att höja kvaliteten och likvärdigheten. Detta genom att stärka förutsättningarna för likvärdighet i den bedömning av stödbehov som ligger till grund för fördelningen av tilläggsbelopp. Riktlinjen omfattar både kommunala och fristående förskolor.

Barnens språkutveckling

Arbetet med barnens språkutveckling är en demokratisk grundbult i förskolans kompensatoriska uppdrag. Arbetet för att skapa en sammanhållen struktur för övergripande samordning och uppföljning av huvudmannens insatser inom området har fortsatt under perioden. Detsamma gäller insatsen med läslötsar på förskolorna med syftet att främja högläsning tillsammans med barnen. Flertalet av kommunens förskolor har deltagit i webbaserade utbildningar inom ramen för Skolverkets satsning Läslyftet och även Mångfaldens förskola med fokus på språk- och kunskapsutvecklande arbetsätt i ett flerspråkighetsperspektiv. I maj genomfördes den årligen återkommande Språkveckan i samarbete mellan kommunens förskolor och en rad fria kulturaktörer.

Även arbetet för att göra förskolorna till språkutvecklande arbetsplatser och språkfrämjande kompetensutvecklingsinsatser för den pedagogiska personalen är ett sätt för huvudmannen att möjliggöra för förskolorna att kunna arbeta likvärdigt med barnens språkutveckling.

Genom deltagandet i Ifous kring språkutvecklande förskola pågår arbete med att pröva och utveckla forskningsbaserade verktyg och modeller för det språkutvecklande arbetet. Detta bidrar med viktiga erfarenheter i den fortsatta planeringen av det språkutvecklande arbetet

Förskolornas värdegrundsarbete

Precis som när det gäller området barnens språkutveckling har en viktig del av arbetet handlat om att stärka den övergripande organisationen genom att fortsätta att utveckla arbetsätt för prioritering och samordning av övergripande stödinsatser. Värdegrundsarbetet rymmer flera perspektiv och processer som rör både barn, medarbetare och ledning. Arbetet har sin kärna i skollagen och förskolans läroplan och går hand i hand med stadens arbete kring de mänskliga rättigheterna. I förhållande till förskolorna syftar förskolenämndens arbete till att stärka förskolorna att ta ansvar inom områden som förebyggande och främjande arbete mot diskriminering och kränkande behandling och arbetet med barnrätt och prövning av barnets bästa.

I förskolenämndens yttrande med anledning av stadsrevisionens granskning av arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck inom den kommunala förskoleverksamheten redovisas de åtgärder som planeras de kommande åren (FSKF-2024-1445). Under perioden har insatser genomförts inom flera områden. Här ingår att säkerställa att förskolornas personal genomför orosanmälningar vid oro för ett barn, att säkerställa att förskolorna får ytterligare stöd i arbetet mot hedersproblematik, att informera samtliga förskolor om de sekretessregler som gäller samt att säkerställa att samverkan sker med arbetsmarknads- och socialnämnden kring arbetet mot hedersrelaterat våld och förtryck gällande barn. Uppföljning av arbetet har skett genom månatlig rapportering till nämnden. En fördjupad uppföljning kommer att redovisas i december 2024.

Bedömning av arbetet under perioden

Nämndens arbete för att stärka kompetensförsörjningen respektive ledningen och styrningen är grundläggande för att arbetet inom detta område ska få önskad effekt. Arbetet har i huvudsak kunnat utföras som planerat. Vårens fördjupade arbete med att utreda och genomföra insatser när det gäller begränsande normer som kan påverka barn, däribland hedersrelaterat våld och förtyck, har haft en stor tyngdpunkt i det samlade utvecklingsarbetet.

Samverkan för likvärdiga uppväxtvillkor

Sammanfattning av arbetet under perioden

Det andra av nämndens prioriterade områden under 2024 avser samverkan med andra myndigheter och samhällsaktörer för att skapa likvärdiga uppväxtvillkor för alla Malmös barn inom nämndens målgrupp. Förskolenämnden har fortsatt utveckla arbetet för fler barn i förskola utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till nyanlända barn. Interna processer och rutiner för placering av nyanlända barn samt stödet till förskolorna i deras uppdrag att nå fram till och kontakta de familjer som får platserbjudande har vidareutvecklats under perioden. Ett brett uppsökande arbete är numera också en skyldighet enligt skollagen. Detta sker i samverkan med andra nämnder och civilsamhället och har varit fortsatt betydelsefullt i mötet med barn och familjer i Malmö. Särskilt viktigt är det att nå ut till utrikesfödda och nyanlända barn samt barn från socioekonomiskt sårbara familjer i områden där inskrivningsgraden är lägre.

Nämndens erfarenhet är att ett långsiktigt relationsbyggande och ett tillitsbaserat arbetssätt är viktigt för att nå fram till familjer vars barn inte deltar i förskola. Detta är vägledande i det samarbete med civilsamhället genom förskolelotsar som fortgått under perioden. Förskolelotsarna har varit verksamma i områden där platserbjudanden skickats ut för att kunna möta frågor från boende i området. I maj gjordes ett särskilt utskick i samarbete med Region Skåne till samtliga barnavårdscentraler i Malmö med information om skollagskravet och de särskilda platserbjudandena till nyanlända barnfamiljer. En dialog med andra yrkesverksamma som har kontakt med målgruppen har även varit en viktig del i arbetet för fler barn i förskola, såsom arbetsmarknads- och socialnämndens integrationscenter och dialogsociologer, Skolstart Malmö, Malmö stads kontaktcenter och BVC.

Ett tydligt fokus har även riktats på familjecentraler och öppna förskolan som viktiga arenor för både uppsökande arbete och för tidiga gemensamma insatser för barn och vårdnadshavare. Det breda förebyggande och främjande arbete som genomförts i familjecentralerna och öppna förskolor i nära samverkan med arbetsmarknads- och socialnämnden och Region Skånes verksamheter är av stor vikt för att fortsatt främja en god hälsa hos barn och deras familjer. Den sociala samvaro, stöd i föräldraskapet och språkträning som öppna förskolan erbjuder är av särskilt stor betydelse för nyanlända och socioekonomiskt sårbara familjer. Under perioden har riktlinjer för de öppna förskolorna tagits fram för att tydliggöra öppna förskolans uppdrag. Därutöver medverkar förskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden i SKR:s och regeringens satsning på att korta vägen till arbete för fler utrikesfödda kvinnor med små barn där öppna förskolan är arenan för samverkan.

Det pågår även ett omfattande implementeringsarbete av Trygga barnet, som är en samverkansmodell mellan olika nämnder och verksamheter inom Region Skåne, där målet är att modellen ska ha implementerats på samtliga av kommunens förskolor och öppna förskolor under 2025. Trygga barnet erbjuder verktyg för att upptäcka barn som riskerar ogynnsam utveckling, samt bidrar till att öka skyddsfaktorerna och minska riskfaktorerna. Även tidigare nämnd samverkan kring sociologer i förskolan stärker skyddsnetet för barn och bidrar till trygga och likvärdiga uppväxtvillkor.

Bedömning av arbetet under perioden

Bedömningen är att den vidare samverkan kring barns uppväxtvillkor följer nämndens planering. Detta utifrån vidareutvecklingen av det breda uppsökande arbetet i kombination med särskilda platserbjudanden, samt införandet av Trygga barnet som samverkansmodell och samverkan kring sociologer i förskolan. Arbetet är beroende av insatser från andra nämnder och myndigheter, samt samverkan med civilsamhället.

Rapporteringen fördjupas i avsnittet om förskolenämndens bidrag till kommunfullmäktigemålen och då främst inom målområdena En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga samt En mer jämlik stad.

Uppföljning och bedömning av bidragen till kommunfullmäktigemålen

I följande avsnitt görs en uppföljning och analys av hur nämndens arbete för att bidra till kommunfullmäktigemålen har gått under perioden, samt en analys av den förväntade utvecklingen.

Målområde - En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att ge barn och unga goda uppväxtvillkor

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens bidrag under perioden har innefattat arbete inom tre huvudsakliga områden: att skapa förutsättningar för en likvärdig förskola, aktivt uppsökande arbete för att nå ut till de barn och familjer som inte deltar i förskola samt samarbete med myndigheter och andra samhällsaktörer kring tidiga gemensamma insatser för barn och vårdnadshavare. Bidraget följs bland annat upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. En bedömning av utvecklingen när det gäller nämndens indikatorer ska enligt Nämndsbudget 2024 göras i samband med årsanalysen. Indikatorerna avser andel barn i förskolan i åldrarna 3–5 år, antal öppna förskolor och familjecentraler, antal förskolor som deltar i Trygga barnet samt barngruppernas storlek.

Vårens rapport Lägesbedömning - förutsättningar och fördjupning visar på fortsatta utmaningar i nämndens arbete med att stärka förutsättningarna för en likvärdig förskola. Det finns indikationer på att förskollärarkompetensen inte fullt ut är kompensatoriskt fördelad utifrån barngruppernas socioekonomiska sammansättning. Under kommunfullmäktigemålet som avser kompetensförsörjning följs den formella kompetensen hos medarbetare närmast barnen upp. Här framgår att variationer i tillgången till samt fördelningen av kompetens mellan kommunens förskolor kvarstår och detta påverkar den samlade bedömningen av nämndens bidrag.

Varför blev det så?

Även om kompetensförsörjningen är en fortsatt stor utmaning ser nämnden förflyttningar under perioden som sammantaget kan bidra till stärkta förutsättningar för likvärdighet. Det breda utvecklingsarbetet inom de prioriterade läroplansområdena bidrar, liksom det riktade stödet till de förskolor som har störst utvecklingsbehov. I grunden sker ett långsiktigt arbete med fokus på kompetensförsörjning och förutsättningar för både medarbetare och chefer. Arbetet för att skapa förutsättningar för en likvärdig förskola för Malmös barn beskrivs närmare under nästa mål som fokuserar på undervisningsuppdraget och under målen om arbetsmiljö och trygga anställningar samt kompetensförsörjning.

Bedömningen är att det finns en etablerad struktur och arbetssätt för det uppsökande arbetet. En del i arbetet handlar om skollagskravet att erbjuda alla barn plats i förskola, där barn från socioekonomiskt sårbara områden är en prioriterad grupp. Periodens arbete har omfattat både riktade platserbjudanden och dialog med vårdnadshavare vars barn inte deltar i förskola. För att bygga en långsiktigt hållbar grund för dialog med vårdnadshavare har förskolelotsarna fortsatt sitt arbete och under våren har deras arbete förstärkts genom samverkan med dialogsociologer från arbetsmarknads- och socialförvaltningen, samt kunskapshöjande insatser om förskolans uppdrag och värdegrund.

Samverkan kring de yngsta barnen i Malmö tillsammans med andra nämnder, myndigheter och civilsamhälle har på flera områden genomförts enligt plan. Detta gäller till exempel implementeringen av samverkansmodellen Trygga barnet där en första bedömning visar att cirka en tredjedel av de kommunala förskolorna påbörjat arbetet.

Under perioden har riktlinjer utarbetats för öppen förskola med utgångspunkt i barnkonventionen, skollagen och läroplanen. Syftet är att tydliggöra öppna förskolans uppdrag och bidra till likvärdighet i verksamheten. Förseningen av de två nya familjecentralerna påverkar barns och vårdnadshavares tillgång

till denna förebyggande och hälsofrämjande verksamhet.

Fokus har riktats på att särskilt uppmärksamma och förebygga risker kopplade till begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Arbetet har skett i nära samarbete med bland annat socialtjänsten, vilket är av stor betydelse i det gemensamma arbetet kring barn som riskerar att fara illa. Periodens arbete har bland annat inneburit fördjupad dialog kring arbetet med orosanmälningar.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Det breda kompensatoriska arbetet på förskolorna är av central betydelse för att stärka uppväxtvillkoren. Det lägger grunden för en likvärdig förskola med god kvalitet som möter alla barn utifrån deras behov och förutsättningar och som främjar samverkan med vårdnadshavarna. Som tidigare nämnts har arbetet med riktade insatser till förskolor med identifierade behov tillfört kunskap hos huvudmannen som blir viktig i det fortsatta arbetet med att rikta stöd utifrån barnens behov. Kompetensförsörjningsutmaningarna och förutsättningarna för rektor och de nära ledningsfunktionerna gör att nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En god organisation.

Samverkan och samarbete med andra myndigheter och civilsamhället kring de yngsta barnen i Malmö är en fortsatt viktig utgångspunkt i nämndens arbete. Fortsatt implementering av Trygga barnet är prioriterat i kombination med annan samverkan tillsammans med arbetsmarknads- och socialnämnden. Här ingår arbetet i familjecentralerna som även är beroende av samarbetspartners såsom Region Skåne och fristående aktörer.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på den förflyttning som analysen lyfter fram när det gäller långsiktigt hållbara arbetssätt och strukturer för arbetet med att stärka likvärdigheten för barnen i Malmö stads förskolor, för det uppsökande arbetet och kring samverkan för tidiga gemensamma insatser. Samtidigt är formell och hög kompetens hos förskolornas medarbetare, en fördelning av kompetens som möter behoven i barngrupperna och god ledningsförmåga avgörande förutsättningar för att bidraget fullt ut ska kunna uppnås.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att en större andel elever ska fullfölja en gymnasieutbildning

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens bidrag till kommunfullmäktigemålet under perioden har skett genom fortsatt arbete med att skapa förutsättningar för en likvärdig förskola med hög kvalitet. Bidraget följs upp inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet. Nämndens indikator Andelen i förskolan i åldrarna 3–5 år följs upp i årsanalysen.

Vårens *Lägesbedömning - förutsättningar och fördjupning* bekräftar, så som redovisats ovan, bilden att det finns fortsatta utmaningar i nämndens arbete med att stärka förutsättningarna för en likvärdig förskola med hög kvalitet. Förutsättningarna för utbildning varierar mellan förskolorna och olika delar av staden. Detta får i sin tur konsekvenser för kvaliteten och förskolornas möjligheter att arbeta kompensatoriskt med barnens omsorg, utveckling och lärande. Kompetensen i verksamheten och rektorernas och de lokala ledningsfunktionernas möjligheter att ta ansvar för utbildningen är avgörande framgångsfaktorer. Nämndens arbetsmiljö- och kompetensförsörjningsarbete beskrivs närmare under målområdet En god organisation.

Varför blev det så?

Under perioden har sättet att arbeta övergripande med analys, uppföljning och planering med

likvärdighetsinsatser och riktade insatser vidareutvecklats. Generellt bedöms det pågående utvecklingsarbetet ha bidragit till samsyn kring vad som krävs av förvaltningsledning, förskolornas lokala ledningsgrupper och förvaltningens stödfunktioner för att organisationen som helhet ska kunna ta ett större kompensatoriskt ansvar.

Kompetensutvecklingsinsatser har genomförts både för den pedagogiska personalen och förskolornas lokala ledning inom de prioriterade områdena Alla barns rätt till stöd, Barns språkutveckling och Förskolans värdegrund. Insatserna har innehållsmässigt utformats för att möta behoven på förskolorna.

Särskild tyngdpunkt har legat på ett arbete för att förebygga och motverka begränsande normer, däribland hedersrelaterat våld och förtryck. Detta är ett arbete som sker i samarbete med socialtjänsten och tillsammans med pedagogisk inspiration (PI) och som riktar fokus mot centrala delar i läroplanen som kopplar till förskolans värdegrund, omsorgen om barnen och samarbetet med vårdnadshavarna. Bland annat har insatser genomförts för att säkerställa att den pedagogiska personalen och den lokala ledningen tar ansvar och alltid gör orosanmälningar när de upplever oro för ett barn.

Inom området Alla barns rätt till stöd riktas fokus mot förskolornas förutsättningar att fungera kompensatoriskt genom att anpassa arbetssätt och förskolornas miljöer för att kunna möta varje barn utifrån barnets behov och förutsättningar. Ett reviderat stödmaterial togs fram under 2023 där det bland annat ingår riktlinje för introduktion av barn i förskola och även riktlinje som tydliggör ansvarsfördelningen mellan förvaltningsledning, rektorer och förskollärare. Under perioden har ett implementeringsarbete påbörjats för att förankra det reviderade materialet.

När det gäller barnens övergångar från förskola till grundskola har arbetet med utgångspunkt i en gemensam rutin för samtliga skolformer kommit igång under våren och det pågår dialog mellan utbildningsförvaltningarna för att komma vidare i utvecklingsarbetet.

Förvaltningens övergripande forum för styrning och ledning har under perioden setts över, bland annat för att tydliggöra kopplingarna mellan den övergripande planeringen och förskolornas lokala utvecklingsarbete. Nya mötesformer har etablerats som inkluderar både förskolornas lokala ledningsgrupper, förvaltningsledningen och enhetschefer från förvaltningens stödfunktioner.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Att de kommunala förskolorna har förutsättningar att bedriva utbildning i enlighet med skollagens och läroplanens krav är avgörande för nämndens bidrag till kommunfullmäktigemålet. Förskolornas kompensatoriska uppdrag är centralt i sammanhanget och med detta huvudmannens möjligheter att fördela resurser och vidta åtgärder för att möta behoven i förskolorna. Likvärdigheten i verksamheten behöver stå i fokus även fortsättningsvis, både i uppföljningen och i planeringen av det fortsatta arbetet.

Nämnden ser fortsatta utmaningar när det gäller förskolornas kompetensförsörjning. Vidare har rektors förutsättningar att vara en nära pedagogisk ledare lyfts fram som en avgörande framgångsfaktor inom det systematiska kvalitetsarbetet. Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är därmed beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En god organisation.

En väsentlig del av uppföljningen av kvaliteten i förskolorna sker genom kvalitetsdialoger, skolchefsdialoger och presidiedialoger som äger rum under andra halvåret. Dessa utgör i sin tur underlag för den övergripande kvalitetsrapportering som görs i den årliga lägesbedömningen och därmed i nämndens kommande årsanalys.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på den senaste kunskapen om förskolornas förutsättningar där slutsatsen dras att det finns fortsatt stora utvecklingsbehov när det gäller förskolornas kompetensförsörjning. Formell och hög

kompetens hos förskolornas medarbetare, en fördelning av kompetens som möter behoven i barngrupperna och god ledningsförmåga är avgörande förutsättningar för nämndens bidrag. Samtidigt ser nämnden en positiv förflyttning när det gäller vidareutvecklingen av arbetssätt och strukturer för att rikta resurser och insatser till de förskolor där behoven av stöd i utvecklingsarbetet är som störst.

Målområde - En grön stad som leder klimatomställningen

Kommunfullmäktigemål - Malmö är en föregångare när det gäller minskade utsläpp av växthusgaser och är en klimatneutral stad 2030

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag till kommunfullmäktigemålet under perioden ingår i arbetet med att stärka förutsättningarna för det pedagogiska arbetet tillsammans med barnen i förskolan. Detta utifrån att hållbar utveckling samt hälsa och välbefinnande är en del av förskolans uppdrag enligt läroplanen. Genom arbete tillsammans med barnen i förskolan läggs en viktig grund för långsiktiga förflyttningar när det gäller minskade växthusgaser och utvecklingen av den klimatneutrala staden.

Uppföljningen av nämndens indikator Växthusgasutsläpp relaterat till mat i förskoleverksamheten (kg CO₂ekv/kg livsmedel) visar att utsläppen för aktuell period är oförändrade jämfört med samma period föregående år. Utsläppen januari-augusti 2024 uppgår till 1,34 CO₂-ekvivalenter per kg livsmedel.

Varför blev det så?

Genom att stödja och involvera förskoleverksamheten i regelbunden uppföljning av växthusgasutsläpp kopplat till livsmedel har utsläppen kunnat minskas successivt sedan 2017. Fokus ligger på att uppmärksamma och bekräfta den positiva utvecklingen i förskolornas arbete. Etablerade rutiner och strukturer för uppföljning av inköp av livsmedel på enhetsnivå är en viktig grund i detta arbete.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Samverkan med bland annat servicenämndens och miljönämndens verksamheter för att minska klimatpåverkan är en fortsatt viktig del av nämndens arbete. Den implementering av en ny måltidsorganisation som pågår bedöms främja det fortsatta utvecklingsarbetet kring matens miljöpåverkan i samverkan med exempelvis miljönämndens verksamhet. Medvetenheten om matens klimatpåverkan, hållbara transporter och vikten av minskat matsvinn är utvecklingsområden i det vidare arbetet.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas uppnås.

Bedömningen baseras på den positiva utveckling av växthusgasutsläpp kopplat till livsmedel som redovisats på årsbasis tidigare år.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en långsiktigt hållbar elförsörjning samt ökad energieffektivisering

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag till kommunfullmäktigemålet under perioden har skett genom arbetet för att stärka förutsättningarna för det pedagogiska arbetet tillsammans med barnen i förskolan. Detta utifrån att barnen enligt läroplanen ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur de val som människor gör kan bidra till en hållbar utveckling, både ekonomisk, social och miljömässig. I förskolan finns möjlighet att tidigt i barns liv utveckla förstälsten kring energianvändning, vilket bedöms bidra till långsiktiga effekter och är en central del i nämndens arbete med beteendeförändringar. Förskolenämnden

har i dagsläget inte fastställt principerna för uppföljning.

Varför blev det så?

Förskolenämndens verksamhet bedrivs till cirka 75 procent i lokaler som ägs och förvaltas av Malmö stad och resterande lokaler ägs och förvaltas av externa hyresvärdar. Förskolenämnden har därför begränsad rådighet över långsiktigt hållbar elförsörjning. Det gemensamma arbetet med servicenämndens verksamhet är därmed avgörande för bidraget till målet och för framtagandet av indikatorer och nyckeltal. Under perioden har inledande kontakter tagits med stadsfastigheter inom servicenämnden angående den arbetsgrupp som har fokus på energieffektivisering.

I det löpande arbetet inom nämndens verksamhet ingår att ersätta energikrävande system och produkter med energieffektiva alternativ. Vidare pågår löpande arbetet för att öka medvetenheten om energibesparande insatser och felanmälningar i både förskolor och administrativa lokaler.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Med utgångspunkt i förskolenämndens begränsade rådighet över arbetet med elförsörjning och energieffektivisering krävs ett övergripande arbete med nyckeltal.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på att nämnden inom sitt ansvarsområde genomför ett löpande arbete med att ersätta energikrävande system och produkter samt att öka medvetenheten om energibesparande insatser och felanmälningar i både förskolor och administrativa lokaler. Samtidigt görs bedömningen att arbetet med förutsättningarna för uppföljning av energieffektivisering kräver kompetens som nämndens verksamhet inte besitter.

Målområde - En mer jämlik stad

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att staden ska bli fri från segregation

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolan som skolform och samhällsfunktion har stor potential att stärka de yngsta barnens uppväxtvillkor och därmed verka socialt utjämnande. Att delta i en förskola med hög kvalitet är i sig en viktig skyddsfaktor i barns liv. I förskolan får de yngsta barnen utvecklas i sitt språk med särskilt fokus på svenska och i demokratiska värderingar. Det pågående arbetet med att stärka förutsättningar för förskolornas språkutvecklande arbete och värdegrundsarbete, där mänskliga rättigheter är en naturlig del, är centralt. Förskolenämndens främsta bidrag till kommunfullmäktigemålet under perioden framgår av kommunfullmäktigemålen inom målområdet En stad för goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Varför blev det så?

Genom att särskilt fokusera på mångfald, integration och barns språkutveckling kan de öppna förskolorna bidra till barns likvärdiga uppväxtvillkor. Tillgång till det svenska språket är en förutsättning för integration och delaktighet i samhället.

Under perioden har flertalet av förskolenämndens öppna förskolor erbjudit språkgrupper i svenska i syfte att stärka utrikesfödda familjers egenmakt, hälsa och delaktighet i samhället. Språkträningen ger även vårdnadshavare förutsättningar att stötta sina barn i deras språkutveckling och fortsatta skolgång. Komvux sfi har bedrivit språkgrupper på ett antal öppna förskolor. Förändrade finansieringsförutsättningar för studieförbund har gjort att denna verksamhet inte kunnat bedrivas helt enligt plan på avsedda enheter. Som tillfällig finansiering söktes medel från kommunstyrelsen, vilket har möjliggjort en Idéburen Offentlig Partnerskaps-samverkan (IOP) med studieförbundet Bilda Syd på de berörda öppna förskolorna. Denna

IOP har även inneburit nya inslag i form av samhällsinformation och fokus på språkutveckling för barn och vuxna.

Förskolenämnden och arbetsmarknads- och socialnämnden har medverkat i SKR:s och regeringens satsning för att korta vägen till arbete för fler utrikesfödda kvinnor med små barn. Öppna förskolan har varit en arena där arbetsmarknadssekreterare erbjuder kvinnor stöd och vägledning kopplat till studier och arbete.

Under perioden har förskolelotsarna erbjudits utbildning för att stärkas i uppdraget. Arbetsmarknads- och socialnämndens dialogsociologer har bidragit med kunskap om bemötandet av misstro till socialtjänsten och förskolan. Även kunskapshöjande insatser kring förskolans uppdrag och värdegrund samt föräldrasamverkan har genomförts och särskilt fokus har riktats kring vikten av barns språkutveckling.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på att nämnden ser fortsatta utmaningar kopplade till kommunfullmäktigemålet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för stärkt delaktighet och ökad social sammanhållning genom lokal utveckling samt goda och tillgängliga livsmiljöer i hela staden

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolan som skolform och samhällsfunktion har stor potential att stärka de yngsta barnens uppväxtvillkor och därmed verka socialt utjämnande. Att delta i en förskola med hög kvalitet är i sig en viktig skyddsfaktor i barns liv. Förskolan präglas av den lokala kontext den verkar i. En förutsättning för att förskolan ska lyckas i sitt uppdrag är att utbildningen är väl förankrad i sitt lokala sammanhang. Nämndens uppsökande arbete är präglad av den lokala kontexten och beroende av en god samverkan med de lokala aktörer som är verksamma i området för att nå ut till familjer vars barn inte deltar i förskolans verksamhet. Förskolenämndens främsta bidrag till kommunfullmäktigemålet under perioden framgår av kommunfullmäktigemålen inom målområdet En stad för goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Varför blev det så?

Skollagen och förskolans läroplan betonar omsorgen om barnen och barnens trygghet som centrala delar av förskolans uppdrag. Därmed riktas fokus mot den pedagogiska personalens relationer till barn och vårdnadshavare och förskolans förankring i det lokala samhället som grundläggande förutsättningar för kvalitet. Genom samverkansmodeller som Trygga barnet understryks värdet av tidiga insatser och förskolans viktiga roll i arbetet för stärkt delaktighet och social sammanhållning. I grunden handlar detta om alla barns rätt till trygga och goda uppväxtvillkor som i allt väsentligt sker i en lokal kontext där förskolan tillsammans med socialtjänst och hälso- och sjukvård arbetar för att identifiera behov och att ge barn och deras föräldrar samordnad hjälp och stöd i ett tidigt skede. Här väntas de sociologer som rekryterats i samarbete med arbetsmarknads- och socialnämnden under perioden och som ska ha förskolan som bas kunna bidra i arbetet. Vidare ger familjecentralerna som lokal arena ger barn och vårdnadshavare tillgång till förebyggande och hälsofrämjande verksamhet. Den försenade starten av de nya familjecentraler som planerats under året påverkar detta arbete.

I samarbete med Oslo Metropolitan University (OsloMet) och Malmö universitet har nämndens

verksamhet deltagit i kunskaps- och erfarenhetsutbyte kring social förändring och lokalt förankrad forskning om förskolans möjligheter att stärka uppväxtvillkoren för barn och familjer.

Förskolans lokaler, utemiljöer och geografiska placering har betydelse för utbildningens kvalitet. Nya förskolor med ändamålsenliga ute- och inmiljöer anpassade för förskoleverksamhet ger goda och tillgängliga livs- och lärmiljöer för barnen. Som tidigare redovisats i avsnittet om utveckling av verksamheten sker under året en utveckling av lokalbeståndet med nya lokaler och avveckling av icke ändamålsenliga lokaler med brister.

Förskolenämndens inväntar en övergripande strategi för lokal utveckling. En stadsövergripande modell kan både tydliggöra förväntningarna på stadens nämnder och utgöra ett fundament i ett stadsgemensamt arbete kring lokal utveckling.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på att nämnden ser fortsatta utmaningar kopplade till kommunfullmäktigemålet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga. Vidare ser nämnden att en för staden gemensam modell för lokal utveckling är central både för nämndens bidrag och för stadens samlade arbete.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för att stärka det förebyggande arbetet och minska brottsligheten

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolan som skolform och samhällsfunktion har stor potential att stärka de yngsta barnens uppväxtvillkor och är grundläggande i det förebyggande arbetet. Att delta i en förskola med hög kvalitet är i sig en viktig skyddsfaktor i barns liv. Förskolenämndens främsta bidrag till kommunfullmäktigemålet under perioden framgår av kommunfullmäktigemålen inom målområdet En stad för goda uppväxtvillkor för barn och unga. Uppföljningen berör utöver detta förskolenämndens tillsyn och interna kontroll.

Varför blev det så?

Ägar- och ledningsprövning ingår som en viktig del i nämndens kontinuerliga tillsynsarbete avseende fristående förskolor och enskilda pedagogiska verksamheter. Tydliga rutiner för utbetalning av bidrag till fristående verksamhet gör det lätt att göra rätt för fristående aktörer och lägger grunden för en säker ekonomisk hantering.

Årets intern kontrollplan har bland annat fokus på medarbetares kunskaper om mutor och jäv samt risker för otillåten påverkan. Arbetet kommer att rapporteras i årsanalysen. Nämnden genomför löpande arbete för att säkerställa upphandling enligt gällande rutiner och gällande avtalstrohet.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Nämndens bidrag till detta kommunfullmäktigemål är beroende av en positiv förflyttning inom målområdet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på att det sker ett löpande arbete med tillsyn och intern kontroll, men att nämnden ser fortsatta utmaningar kopplade till kommunfullmäktigemålet En stad med goda uppväxtvillkor för barn och unga.

Målområde - En god organisation

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad är en attraktiv och inkluderande arbetsgivare genom att säkerställa en god arbetsmiljö och trygga anställningar

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag under perioden har skett med utgångspunkt i planeringen och uppföljningen av det systematiska arbetsmiljöarbetet (SAM). Bedömningen är att det systematiska arbetet i nära samverkan med fackliga organisationer och partsgemensamma insatser har lagt grunden för det arbete som sker på arbetsplatserna. Nämnden gör årligen en kvalitativ uppföljning av arbetsmiljön i samverkan med de fackliga organisationerna. Denna uppföljning kommer att redovisas i årsanalysen.

De övriga indikatorer som nämnden fastställt avser korttidssjukfrånvaron, långtidssjukfrånvaron och andelen timavlönade medarbetare. Dessa följs upp både i denna delårsrapport och i årsanalysen. Korttidssjukfrånvaron har minskat jämfört med samma period föregående år, från 3,6 till 3,4 procent, och närmar sig därmed nivåerna under åren innan pandemin. Utvecklingen av långtidssjukfrånvaron visar på en ökning, från 4,4 till 5,2 procent och ett analysarbete har påbörjats kring orsakerna. Detta gäller också den ökning från 1,6 till 1,8 procent som kan konstateras när det gäller andelen timavlönade medarbetare. Kopplat till trygga anställningar har de senaste årens arbete med bland annat strategisk bemanningsplanering samtidigt bidragit till minskat antal visstidsanställda.

Varför blev det så?

Handlingsplanen för arbetsmiljöarbetet har varit vägledande för periodens arbete med att stärka förutsättningarna för chefers och medarbetares arbetsmiljö. Det hälsofrämjande arbete som nämnden utvecklat de senaste åren har fortsatt riktats mot friskfaktorer, arbetsglädje och positiv psykologi för att förstärka det som redan fungerar bra på förskolorna. Som ett led i utvecklingen av det systematiska arbetsmiljöarbetet har arbetet fortsatt med ett koncept för kontinuerlig utbildning och kompetensutveckling för chefer och skyddsombud. Ett särskilt fokus har även riktats på möjligheterna till återhämtning och ett dialog- och utbildningsmaterial till arbetsplatserna har tagits fram, vilket sammantaget bedöms bidra i arbetet med att minska korttidssjukfrånvaron och att främja kvaliteten i mötet med barnen. Periodens arbete har byggt på ett fortsatt nära partsgemensamt samarbete inom förvaltningsrådet tillika skyddskommitté och arbetsmiljögruppen samt en tidig involvering av skyddsombud på arbetsplatserna. Även det förebyggande och efterhjälpande arbetet tillsammans med företagshälsovården har en central roll i arbetsmiljöarbetet.

Det partsgemensamma arbetet inom kollektivavtalet HÖK 2024 har bland annat omfattat arbete kring förskollärares uppgifter utöver kärnuppdraget och tid för verksamhetsutveckling. Arbetet på övergripande nivå kring förskollärares profession och arbetsförhållanden har under perioden främst inriktats på uppdraget från förskolenämnden att utvärdera förskollärares arbetstid, planeringstid och arbetsförhållanden. Den pågående översynen av förutsättningarna för rektor och det nära ledningsstödet är ytterligare ett underlag av betydelse i det fortsatta arbetet. Det stadsgemensamma utvecklingsprogrammet för ledare, UL, har genomförts som planerat i syfte att stärka ledarskapet och därmed arbetsmiljön och kvaliteten på förskolorna.

Deltagandet i det kommungemensamma ESF-projektet Kompetensförsörjning genom att spegla Malmö har bland annat innefattat mentorsprogram mellan chefer och en översyn av arbetet med aktiva åtgärder. Detta för att utveckla nya arbetssätt kring inkludering och för att motverka diskriminering. Arbetet hänger nära samman med nämndens systematiska arbetsmiljöarbete och då särskilt aktiva åtgärder mot diskriminering.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Det systematiska arbetsmiljöarbetet i nära samverkan med fackliga organisationer kommer även fortsättningsvis att vara basen för nämndens bidrag. Samarbetet med den nya leverantören av företagshälsovård blir centralt i arbetet med att minska både kort- och långtidssjukfrånvaron. Inom ramen för det fortsatta arbetet med trygga anställningar behöver ökningen av andelen timavlönade medarbetare analyseras vidare. Detta även om andelen ligger på en jämförelsevis låg nivå.

Utifrån arbetet med organisatoriska friskfaktorer förväntas även översynen av förutsättningarna för nära ledarfunktioner och andra insatser, däribland införandet av en ny måltidsorganisation ytterligare stärka chefers förutsättningar.

Det kommungemensamma utvecklingsarbetet för att motverka diskriminering och att främja inkludering väntas även fortsättningsvis bidra med viktig kunskap i nämndens arbete.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på uppföljningen av de av nämndens indikatorer som följs upp i delårsrapporten samt bedömningar av pågående utvecklingsarbete. Nämndens bedömning är att arbetet i huvudsak följer planeringen samtidigt som uppföljningen av vissa av indikatorerna visar på en negativ utveckling.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad arbetar för en god kompetensförsörjning, bland annat genom ökat samarbete mellan kommunens nämnder

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens främsta bidrag under perioden har bestått i utvecklingsarbete och insatser på en rad olika områden där nämndens kompetensförsörjningsplan är utgångspunkten. Vikten av rätt kompetens och vad konsekvenserna blir för arbetet närmast barnen när rätt kompetens saknas har särskilt betonas i de senaste årens kvalitetsuppföljningar. Kompetensen hos den pedagogiska personal som möter barnen och hos den lokala ledningen är ett fundament som möjliggör alla andra utvecklingsprocesser inom nämndens verksamhet.

Nämndens bidrag följs upp både genom indikatorer och med stöd av rapporter såsom Lägesbedömning 2023 och vårens Lägesbedömning - fördjupning och tema. De indikatorer som nämnden fastställt kring andel förskollärare, andel formellt utbildade barnskötare och andel pedagoger med inriktning förskola följs upp både i delårsrapport och årsanalys. Från och med år 2024 sker uppföljningen per förskola. Detta skiljer sig från nämndens tidigare uppföljningar som skett nämndsövergripande eller per förskoleområde.

Andelen förskollärare per förskola varierar mellan 19 och 65 procent. Önskat utfall är att alla förskolor ska ha minst 30 procent förskollärare. Sammanlagt 25 av totalt 193 förskolor har en lägre andel än 30 procent.

Andelen formellt utbildade barnskötare per förskola varierar mellan 29 och 100 procent. Önskat utfall är att alla barnskötare ska ha formell utbildning. Sammanlagt 170 av totalt 193 förskolor har en lägre andel än 100 procent.

Andelen pedagoger med inriktning förskola varierar mellan 0 och 23 procent. Önskat utfall är att alla förskolor ska ha minst 10 procent pedagoger med inriktning förskola. Sammanlagt 132 av 193 förskolor har en lägre andel än 10 procent.

Till detta kommer en indikator om andelen pedagogisk personal med god, hög och mycket hög kompetens. Eftersom GAP-analys görs vartannat år innebär detta att indikatorn kan följas upp först i årsanalys för 2025.

Varför blev det så?

När det gäller andelen förskollärare har det samlade genomsnittet för alla kommunala förskolor ökat från 32 procent till 34 procent jämfört med samma period föregående år. Antalet sökande till förskollärartjänster har generellt sett ökat under perioden vilket delvis kan bero på det minskande antalet barn i förskoleåldern i Malmö och kranskommunerna.

Flera insatser för att rekrytera och behålla medarbetare, samt att utveckla medarbetarna för att höja kompetensen har genomförts. Samarbetet med universitet och gymnasie- och vuxenutbildning är betydelsefullt i det strategiska kompetensförsörjningsarbetet och förskolenämnden har under året ett särskilt fokus på utveckling av en samverkansmodell tillsammans med Malmö universitet. Vidare har förberedelserna inför det nationella professionsprogrammets införande intensifierats. Den nationella strukturen för kompetensutveckling för rektorer och förskollärare och det nationella meriteringssystemet för legitimerade förskollärare skapar möjligheter i nämndens arbete, men ställer också stora krav på samverkan med lärosätena. Under perioden genomfördes dialog mellan nämndens presidium och Malmö universitet om förutsättningar för arbetsintegrerad förskollärarytutbildning. Flexibla varianter av vidareutbildning till förskollärare ingår i det kontinuerliga samarbetet med Malmö universitet. Vidare har samarbetet för att förbättra mottagandet av förskollärestudenter utmynnat i ett förändrat arbetssätt riktat till dem som är nya inom utbildningen.

Det partsgemensamma arbetet inom kollektivavtalet HÖK 2024 har bland annat omfattat arbete kring förskollärares uppgifter utöver kärnuppdraget och tid för verksamhetsutveckling och knyts även nära samman med förberedelserna för professionsprogrammet. Utvecklingsarbetet kring förskollärares profession och arbetsförhållanden har under perioden främst inriktats på uppdraget från förskolenämnden att utvärdera förskollärares arbetstid, planeringstid och arbetsförhållanden.

Det samlade genomsnittet för andelen barnskötare med formell kompetens i de kommunala förskolorna har ökat från 67 procent till 74 procent jämfört med samma period år 2023. Ett partsgemensamt arbete har riktats mot att höja statusen för barnskötaryrket och tydliggöra barnskötarens formella kompetens. Dialogen med gymnasie- och vuxenutbildningsförvaltningen kring innehållet i barnskötarytutbildningen har fortsatt och detta sker nu parallellt med Skolverkets översyn av barnskötarytutbildningens ändamålsenlighet. För att stärka kvaliteten i handledningen av gymnasieelever från barnskötarytutbildningen har fördelningen av eleverna i verksamheten setts över. Under sommaren praktiserade 350 ungdomar i Malmös förskolor inom Ung i sommar. Förskoleförvaltningen deltog också i Yrkesmässan i juni för att informera om och marknadsföra barnskötaryrket i syfte att locka fler ungdomar att söka till barnskötarytutbildningen.

Inom ramen för arbetet med att utveckla strukturerna för identifiering av behov på förskolorna pågår ett arbete i mindre skala för att undersöka hur riktade insatser till rektorer och nära ledningsfunktioner kan stärka det kompensatoriska arbetet. Samarbetet med arbetsmarknads- och socialnämnden kring kompletterande kompetenser genom socionomer i förskolan blir en del av det riktade arbetet och är ett exempel på samverkan med andra nämnder. Arbetet med att rikta resurser för att stärka likvärdigheten förutsätter fördjupade analyser och kopplat till detta har utbildningsinsatser och workshops genomförts i syfte att stödja rektorer och deras ledningsgrupper i det systematiska kvalitetsarbetet.

Utvecklingsarbetet för att kommunens förskolor ska vara språkutvecklande arbetsplatser, där utveckling av medarbetarnas yrkesspråk ingår som en viktig del av den ordinarie verksamheten, pågår. Vidare har språkfrämjande kompetensutveckling för medarbetare på kommunens förskolor fortsatt under perioden. Detta bygger på samarbete med Skolverket och utbildningsanordnare. Förskolornas tillgång till utbildningsvikarier möjliggörs av att en del av statsbidraget används till att stärka upp bemanningsenheten.

Inom ramen för ledarytutveckling erbjuds internt till exempel ledarytutveckling i form av Nya ledare tillsammans med Hälsa, vård och omsorgsnämndens verksamhet. Programmet vänder sig till nyanställda sektionschefer, biträdande rektorer och förste förskollärare. Vidare erbjuds ledarytutvecklingsgrupper som vänder sig till chefer som söker fördjupning i ledarrollen. Deltagandet i stadens ledarytutvecklingsprogram Utvecklande ledarskap (UL) har fortsatt under perioden liksom i det tidigare nämnda ESF-projektet. Chefs- och ledarskap kopplat till inkludering och motverkandet av diskriminering ingår i projektet. Den pågående översynen av rektors nära ledningsstöd är ytterligare ett exempel på arbete som kan stärka ledarytutvecklingen.

Gapanalysen som strategiskt verktyg i rektors och ledningens arbete med läroplansuppdraget och för att säkerställa rätt kompetens på förskolorna har varit en viktig del i periodens utvecklingsarbete. Det handlar om att ytterligare knyta samman det strategiska kompetensförsörjningsarbetet med det systematiska kvalitetsarbetet exempelvis genom att lyfta fram den kunskap som gapanalysen ger i kvalitetsdialogerna med rektorena.

Vidare har arbetet med kompetensutbyten mellan förskolor varit föremål för särskild rapport i förskolenämnden. Grunden är att rektor tillsammans med övriga ledningsfunktioner kontinuerligt arbetar för att fördela tillgänglig kompetens utifrån barnens behov inom förskoleområdet.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Utvecklingsarbetet under perioden har varit mångfacetterat och har inbegripit insatser såväl på huvudmannanivå som på enhetsnivå. För att ytterligare främja en positiv förflyttning är bedömningen att det krävs en tydligare samordning av kompetensförsörjningsarbetet. Förberedelser pågår för inrättandet av en kompetensförsörjningsfunktion där resurser och processer samlas.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på uppföljningen av nämndens indikatorer och vårens Lägesbedömning - förutsättningar och fördjupning. Arbetet följer i huvudsak nämndens planering, men samtidigt visar uppföljningen på bristande tillgång till formell och hög kompetens i delar av förskoleverksamheten. Det finns även indikationer på att förskollärarkompetensen inte fullt ut är kompensatoriskt fördelad utifrån barngruppernas socioekonomiska sammansättning.

Kommunfullmäktigemål - Malmö stad ger en god och likvärdig service

Uppföljning av bidrag till kommunfullmäktigemålet

Hur har det gått?

Förskolenämndens bidrag under perioden bygger på fortsatt utvecklingsarbete för att alla barn i Malmö ska få lika tillgång till utbildning i förskola oberoende av var i Malmö de bor och oavsett familjens socioekonomiska förhållanden. Vidare ingår arbete med att erbjuda vårdnadshavare och familjer god och likvärdig service i alla kontakter med den kommunala förskoleverksamheten.

Nämndens bidrag planeras och följs upp kopplat till olika processer såsom uppsökande arbete, lokalplanering samt digital inkludering och en modern systemmiljö. Den indikator som nämnden fastställt - andelen nöjda vårdnadshavare - utgår ifrån den enkät till vårdnadshavarna som genomförs vartannat år. Nästa gång enkäten genomförs är år 2025.

Varför blev det så?

Förskolenämnden har fortsatt att utveckla arbetet för fler barn i förskola utifrån kraven i skollagen om särskilda platserbjudanden i avgiftsfri allmän förskola till nyanlända barn. Interna processer och rutiner för placering av nyanlända barn, samt stödet till förskolorna i deras uppdrag att nå fram till och kontakta de familjer som får platserbjudande har vidareutvecklats under perioden.

Förskolenämndens uppsökande arbete sker i samverkan med andra nämnder och civilsamhället. Detta stärker möjligheterna att nå ut till utrikesfödda och nyanlända barn samt barn från socioekonomiskt sårbara familjer i områden där inskrivningsgraden är lägre.

När det gäller barns likvärdiga tillgång till förskola sker fortsatt utredningsarbete för att förskoleverksamheten ska kunna möta det framtida behovet av specialplatser för barn med omfattande behov av särskilt stöd. Arbetet knyter an till förskolans kompensatoriska uppdrag och nämndens lokalplanering. Den önskade förflyttningen är en långsiktig planering som möjliggör ändamålsenliga lokaler som är utformade för att möta barnens behov.

Implementering av digital lösning för den dagliga kommunikationen med vårdnadshavarna har fortgått planenligt och är inne i ett slutskede. Arbetet med en modern systemmiljö och övergång till ett nytt barn- och elevregister har emellertid stannat upp på grund av en överklagad upphandling och som en följd pågår rättsprocess. Det i sin tur påverkar nämndens utvecklingsarbete kring vårdnadshavarkommunikation eftersom nuvarande systemmiljö inte erbjuder samma möjligheter till digital identifiering. Det försenar också utvecklingsarbetet när det gäller IT- och informationssäkerhet.

Hur påverkar det arbetet med bidragen?

Det strukturerade och långsiktiga arbetet med att utveckla kommunikationen och samverka med vårdnadshavarna lägger tillsammans med ett aktivt uppsökande arbete en grund i det fortsatta bidraget till kommunfullmäktigemålet. Viktigt framöver blir att minska det digitala utanförskapet som drabbar de vårdnadshavare som inte har möjlighet att identifiera sig digitalt. Vidare kommer utredningsarbetet kring specialplatser att vägas in i den fortsatta lokalplaneringen.

Bedömning av förväntad utveckling av bidrag till kommunfullmäktigemålet för året

 Förväntas delvis uppnås

Bedömningen är att bidraget till kommunfullmäktigemålet för 2024 förväntas delvis uppnås.

Bedömningen baseras på vidareutvecklingen av det uppsökande arbetet och utvecklingen av digitala lösningar för kommunikation med vårdnadshavare under perioden. Även om nämnden ser positiv förflyttning på flera områden påverkar förseningarna i arbetet med modern systemmiljö bedömningen av nämndens bidrag.

Ekonomisk utveckling under året

Budgetavvikelse

Driftbudget

Tkr	Utfall jan-aug	Prognos helår
Nettokostnad	-2 056 767	-3 155 118
Kommunbidrag	2 062 773	3 155 118
Resultat (budgetavvikelse)	6 006	0

Viktiga förklaringar

Prognostiserad budgetavvikelse helår - viktigaste förklaringar	Prognos helår
Befolkningsansvar	-6 200
Lokaler	0
Kommunala förskolor	-2 300
Administration och myndighetsutövning	8 500
Summa budgetavvikelser	0

Investeringsram

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Inventarier i samband med nybyggnation	10 500	10 500	0
Förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor	8 700	8 700	0
Säkerhet	8 800	8 800	0
Utbildningsområden	2 000	2 000	0
Summa exkl. finansiell leasing	30 000	30 000	0
Finansiell leasing	0	0	
Summa inkl. finansiell leasing	30 000		

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens driftbudget

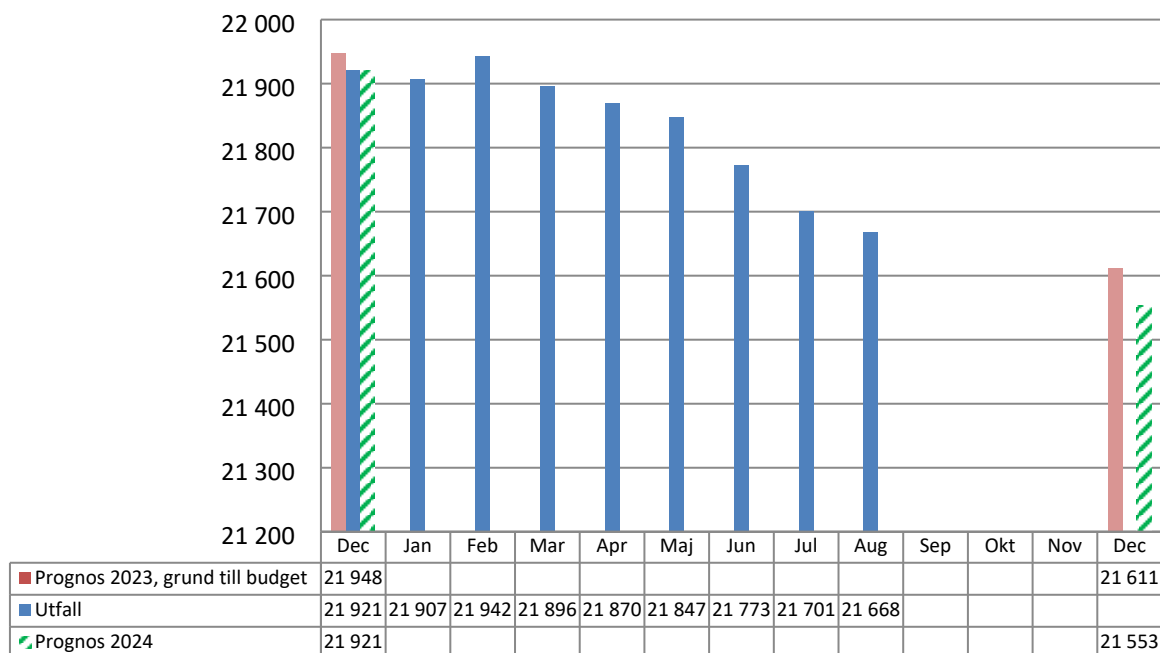
Förskolenämndens resultat för årets åtta första månader innebär ett överskott på cirka 6,0 mnkr. För helåret prognostiseras ett resultat som är i balans med budget.

Nedan beskrivs utvecklingen av befolkningen i nämndens målgrupp, vilket har stor påverkan på den ekonomiska prognosen. Vidare beskrivs övriga faktorer som ligger till grund för resultat och avvikelse i förhållande till driftsbudgeten.

Befolkningsutveckling

Malmö stads befolkningsprognos och det genomsnittliga antalet barn i åldersgruppen 1–5 år ligger till grund för förskolenämndens budgetering under året. Andelen barn som efterfrågar plats påverkar förskolenämndens behov av platser, vilka tillgodoses av både kommunala och fristående enheter.

Befolkningsutveckling, invånare 1-5 år

Det är den befolkningsprognos som antogs i kommunstyrelsen under 2023 som ligger till grund för demografijusteringen i kommunbidragstilldelningen i årets budget, vilket illustreras i röda staplarna i diagrammet ovan. Prognosen pekar mot en fortsatt minskning av antalet barn i åldern 1–5 år vilket har varit en trend de senaste åren och som bekräftas av den nya prognosen för året. Den nya befolkningsprognos som antogs av kommunstyrelsen under 2024 visas som grönvita staplar i diagrammet.

Det genomsnittliga antalet barn som förväntas vara folkbokförda i Malmö under 2024 uppgår till 21 737 med ett prognostiserat antal om 21 553 i slutet av året. Utfallet under årets första åtta månader ligger i linje med befolkningsprognosen.

Förskolenämndens volymer

Volymer	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår 2024
Antal barn i befolkningen 1-5 år	21 780	21 737	-43
Andel barn i befolkningen som efterfrågar plats	89,1 %	89,1 %	0,0 %
Antal placerade barn	19 406	19 368	-38
Andel heltidsplatser	99,1 %	99,3 %	0,2 %
Totalt antal heltidsplatser	19 231	19 228	-3

Tabellen ovan visar att det genomsnittliga antalet barn i åldersgruppen i 1–5 år prognostiseras att bli 43 färre än det antal som ligger till grund för budget. För de barn som finns i befolkningsgruppen bedöms efterfrågan av plats bli på samma nivå som budgeterat. Antalet placerade barn i Malmös förskoleverksamheter prognostiseras bli 38 färre än vad som budgeterats. Andelen av de placerade barnen som har heltidsplats bedöms till 99,3 procent vilket är högre än vad som budgeterats. Prognosen för antalet barn med heltidsplats under året visar att totalt 19 228 heltidsplatser i genomsnitt tas i anspråk, vilket är tre färre än budget.

Heltidsplatser	Budget 2024	Prognos 2024	Avvikelse helår 2024
Kommunal verksamhet	16 014	15 998	-16
Försäljning kommunal verksamhet	-20	-20	0
Köp av andra kommuner	45	47	2
Fristående verksamhet i Malmö	3 062	3 092	30
Fristående verksamhet utanför Malmö	130	111	-19
Totalt antal heltidsplatser	19 231	19 228	-3

Antalet heltidsplatser i kommunal verksamhet har varit färre än budgeterat under årets åtta första månader. För hela året prognostiseras 16 heltidsplatser färre än budget i kommunal verksamhet. Antalet heltidsplatser i fristående verksamhet från januari till augusti har varit färre än budgeterat. Prognosen för helåret visar att antalet platser i fristående kommer vara fler än budget.

Befolkningsansvar

Befolkningsansvar	Avvikelse mot budget, i mnkr
Kostnad för platser i kommunal verksamhet	-7,0
Kostnad för platser i fristående verksamhet	-1,9
Köp och sälj av platser mellan andra kommuner	1,4
Övriga kostnader	1,3
Summa budgetavvikelser	-6,2

Befolkningsansvaret redovisar en negativ avvikelse mot budget för årets åtta första månader på 3,0 mnkr. Detta förklaras främst av att kostnaden för tilläggsbelopp varit högre än budgeterat. Under perioden har en ny riktlinje för hanteringen av tilläggsbelopp initialt inneburit högre kostnader. För helåret prognostiseras kostnaderna för tilläggsbelopp bli 13 mnkr högre än budgeterat.

Bedömningen för helåret är att det kommer vara färre heltidsplatser än budgeterat som tas i anspråk i de kommunala förskolorna, vilket innebär lägre kostnader för befolkningsansvaret. I de fristående verksamheterna bedöms antalet heltidsplatser vara fler än budgeterat, vilket innebär högre kostnader för befolkningsansvaret.

Sammantaget prognostiserar befolkningsansvaret en negativ budgetavvikelse på 6,2 mnkr för helåret.

Lokaler

Lokalkostnader	Avvikelse mot budget, i mnkr
Hyror	2,7
Ei	0,0
Lokalvård	0,0
Övriga driftskostnader	-2,7
Kapitalkostnader	0,0
Summa budgetavvikelser	0,0

Utfallet för nämndens lokalkostnader har under årets första åtta månader varit 3,7 mnkr lägre än budgeterat. Kostnaden för hyror bedöms bli cirka 2,7 mnkr lägre än budgeterat, vilket främst förklaras av att två nya förskolor haft senare verksamhetsstart än budgeterat. Kostnader för underhåll och avvecklingar bedöms vara cirka 2,7 mnkr högre än budgeterat i år.

Sammantaget bedöms nämndens lokalkostnader vara i balans med budget för helåret.

Kommunala förskolor

Kommunala förskolor	Avvikelse mot budget, i mnkr
Förskolor, platsintäkter	-23,6
Förskolor, övrigt	12,9
Ledningsfunktion förskola	-2,3
Gemensamma kostnader	10,7
Summa budgetavvikelser	-2,3

De kommunala förskolorna uppvisar en negativ budgetavvikelse på 5,6 mnkr efter de åtta första månaderna.

Totalt sett har de kommunala förskolorna haft färre inskrivna barn än budgeterat hittills under året vilket genererat lägre platsintäkter. Genomgående för alla områden är dock att fler yngre barn och färre äldre barn har varit inskrivna än budgeterat, vilket delvis väger upp för de lägre platsintäkterna.

Under den resterande delen av året bedöms utbildningsområdena generellt ha färre äldre barn men fler yngre barn inskrivna än budgeterat. Totalt sett för helåret innebär det dock cirka 23,6 mnkr lägre platsintäkter än budgeterat för de kommunala förskolorna. Under året väntas en fortsatt minskning av antalet barn i befolkningen som ingår i nämndens målgrupp. Förutom ett minskat barnantal beror det till stor del på när under månaden barnen skolas in i förhållande till vad förskolorna planerar för, vilket påverkar förskolornas platsintäkter.

Årets personalkostnader prognostiseras till samma nivå som budgeterat. Ett minskande barnantal innebär dock att en anpassning av personalkostnaderna sker för att undvika ekonomiska obalanser framöver. Det är en stor utmaning för de kommunala förskolorna att anpassa verksamheten till ett lägre barnantal och något som behöver ske successivt för att säkerställa förskolornas kvalitetsmässiga förutsättningar.

I samband med att kommunfullmäktige beslutade om Ekonomisk prognos 2024 för Malmö stad (STK-2024-138) beslutades att förskolenämndens kommunbidrag tillfälligt utökas med 31 mnkr för 2024. Förskolenämnden väntas besluta om fördelningen av det utökade kommunbidraget i september (FSKF-2024-9228). I enlighet med bestämmelserna i skolförordningen föreslås att en del av det utökade kommunbidraget fördelas till de kommunala förskolorna och en del till de fristående enheterna. I delårsrapporten är de kommunala förskolornas förväntade tilldelning inkluderad och medräknad i det prognostiserade ekonomiska resultatet.

De senaste åren har det skett en ökning av intäkterna för barnomsorgsavgifterna och till 2024 har de budgeterade intäkterna höjts. Bedömningen är att intäkterna för barnomsorgsavgifter tillsammans med de retroaktiva avgiftskontrollerna kommer att vara i stort sett som budgeterat.

Under året har en omställning till en ny måltidsorganisation fortsatt och den nya organisationen väntas över tid vara kostnadsneutral. Dock väntas kostnaderna initialt vara högre än budgeterat.

Inköp av IT och digitala läromedel kommer ske under hösten, delvis för att se till så att förskolorna är utrustade inför övergången till det nya operativsystemet Windows 11.

Sammantaget prognostiseras ett underskott mot budget på 2,3 mnkr för de kommunala förskolorna.

Administration och myndighetsutövning

Administration och myndighet	Avvikelse mot budget, i mnkr
Förvaltningsledning	-0,2
Nämnd	0,0
Ekonomiavdelningen	3,5
HR	1,0
Ledningsstöd & kommunikation	1,8
Kvalitet och utveckling	2,4
Summa budgetavvikelser	8,5

Förvaltningsledning, stödfunktioner och kostnader för förskolenämnden visar för januari till augusti ett överskott jämfört med budget på 10,9 mnkr. Till stor del beror detta på att budgeterade tjänster varit vakanta vilket inneburit lägre personalkostnader än budgeterat. Även lägre kostnader för vissa av de administrativa systemen bidrar till överskottet. Vidare görs även kontinuerliga anpassningar för att möta det minskande barnantalet. Bedömningen för helåret är ett överskott mot budget på 8,5 mnkr.

Analys av avvikelse i förhållande till nämndens investeringsram

Nämndens investeringsram uppgår för 2024 till 30 mnkr.

Av investeringsramen prognostiseras 10,5 mnkr användas till investeringar i samband med nybyggnation. Under 2024 är det de tre förskolorna Glasblåsaren, Hermodsdalsparken och Stensjön som färdigställs.

17,5 mnkr av investeringsramen investeras i redan befintliga förskolor. Av detta belopp anslås 8,7 mnkr till planerade förbättringar av inne- och utemiljön. För en förbättrad kvalitet och en trygg och säker miljö i förskolor avsätts 8,8 mnkr till åtgärder avseende säkerhet.

Resterande 2 mnkr för 2024 har tilldelats utbildningsområdena som får 0,5 mnkr vardera.

Resultaträkning

Tkr	Prognos	Budget	Avvikelse
Bidrag	237 769	223 544	14 225
Övriga intäkter	2 867 021	2 850 997	16 024
Totala intäkter	3 104 790	3 074 541	30 249
Lönekostnader	-1 546 939	-1 542 201	-4 738
PO-Pålägg	-707 725	-705 245	-2 480
Övriga personalkostnader	-841	704	-1 545
Totala personalkostnader	-2 255 505	-2 246 742	-8 763
Lokal- och markhyror	-410 409	-403 464	-6 945
Övriga kostnader	-3 558 110	-3 544 178	-13 932
Avskrivningar	-59 488	-59 176	-312
Totala övriga kostnader	-4 028 007	-4 006 818	-21 189
Nettokostnad exkl. finansnetto	-3 178 722	-3 179 019	297
Kommunbidrag	3 186 118	3 186 118	0
Finansiella intäkter	0	0	0
Finansiella kostnader	-7 396	-7 099	-297
Resultat	0	0	0
Nettokostnad	-3 186 118	-3 186 118	0

Interna transaktioner uppgick till 2 676 mnkr och ingår i raderna övriga intäkter samt övriga kostnader.

Uppdatering investeringar 2025

Investeringsutgifter 2025 samt plan för 2026-2030 (belopp i tkr)

Investeringstyp	Begäran 2025	Plan 2026	Plan 2027	Plan 2028	Plan 2029	Plan 2030
Inventarier vid nybyggnation och förbättringar i inne- och utemiljö på befintliga förskolor	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000
Summa investeringsram	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000	30 000